

Archeologienota
Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
Brugge – Katelijnestraat 65B

Programma van Maatregelen

Ons kenmerk :	ORTEC2400227
Auteurs :	Tom Lees Ward Decramer Alexander Doucet
Datum verslag :	16 februari 2024
Projectcode Onroerend Erfgoed :	2024B120
Wettelijk depot :	D/2024/15.001/24

Coverfoto: het terrein gesitueerd op de Ferrariskaart (ca. 1777; bron: AGIV)

Auteurs & autorisatie:

Tom Lees (OE/ERK/Archeoloog/2021/00018)

Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023)

Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)

Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014)

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

Wettelijk depot: D/2024/15.001/24

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1 Administratieve gegevens	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
3 Programma van maatregelen	8
Ondertekening.....	9

Deel 2: Programma van maatregelen

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode Onroerend Erfgoed	2024B120 (bureauonderzoek)
Erkend archeoloog	Terra Engineering & Consultancy nv (OE/ERK/Archeoloog/2020/00014) Ward Decramer (OE/ERK/Archeoloog/2019/00023) Alexander Doucet (OE/ERK/Archeoloog/2020/00003)
Locatie	Provincie: West-Vlaanderen Gemeente: Brugge Adres: Katelijnestraat 64B (Fig. 1.1)
Kadastrale gegevens	Brugge, afdeling 3, sectie C, percelen 735P & 735S (deels)
Bounding Box	Punt 1: X = 70248.11, Y = 210805.63 Punt 2: X = 70226.909, Y = 210908.730
Oppervlakte projectgebied (buiten een archeologische zone)	6 374 m ²
Oppervlakte bodemingreep	2 033 m ²
Einddatum bureauonderzoek	16 februari 2024
Relevante termen¹	West-Vlaanderen; Bureauonderzoek; Brugge; Middeleeuwen; Nieuwe Tijd
Bebouwde zones	Het projectgebied is bebouwd met enkele gebouwencomplexen van het Novotel. Onder een groot deel van het onderzoeksgebied bevindt zich een ondergrondse parking. Verhardingen doen zich verspreid over het onderzoeksgebied voor.

¹ <https://thesaurus.onroenderfgoed.be>

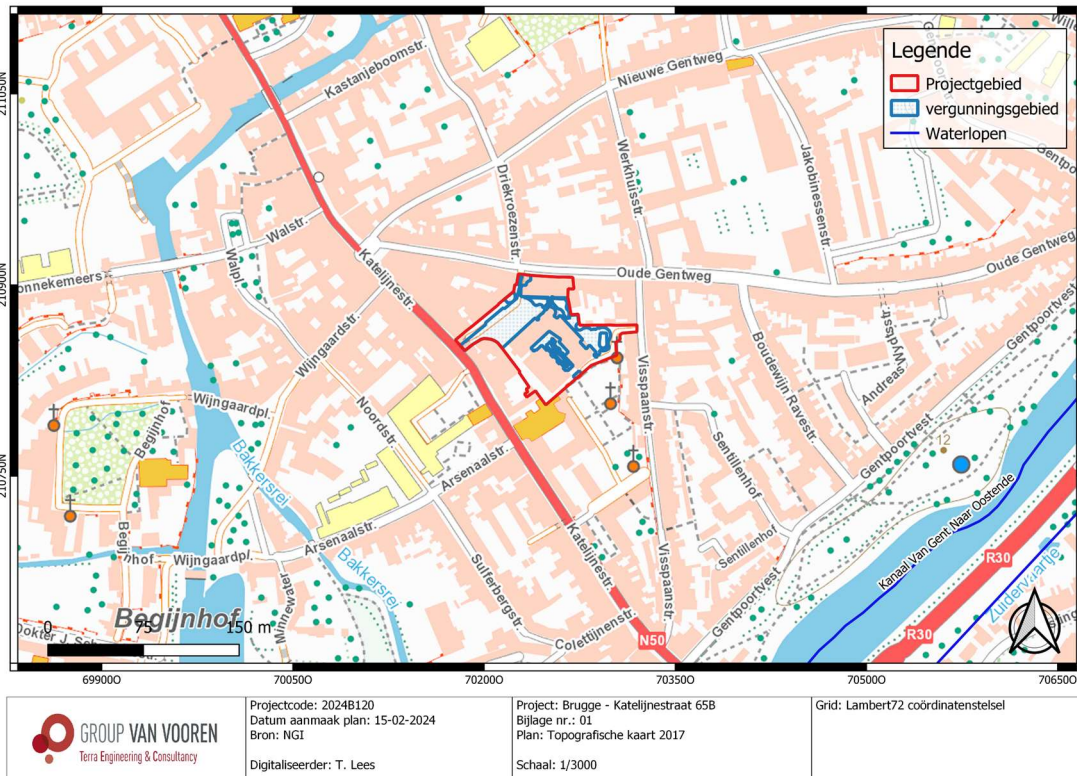

Fig. 2.1: Topografische kaart (2017) met situering van het projectgebied (© NGI).

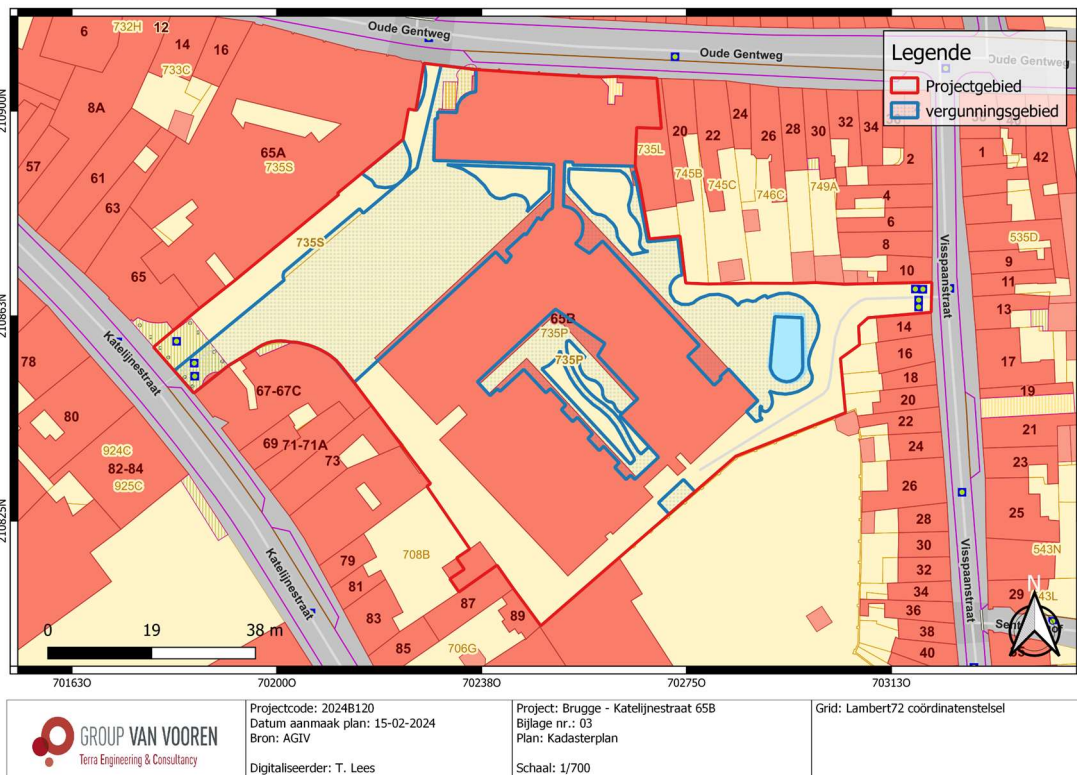

Fig. 2.2: Kadasterplan met situering van het projectgebied (© AGIV).

Fig. 2.3: Meest recente luchtfoto (2023) met situering van het projectgebied (@ AGIV).

2 Gemotiveerd advies

De onderzoekslocatie bevindt zich binnen de historische stadskern van Brugge. Geomorfologisch bevindt de kernstad van Brugge zich op een hogere, W-O georiënteerde opduiking in het landschap van waaruit de stad concentrisch gegroeid is. Het onderzoeksgebied ligt daar ten zuiden van en wordt van de hogere rug gescheiden door de Reievallei. Brugge kent voornamelijk in de Volle en Late Middeleeuwen een bloeiperiode waarin het een rol speelde als internationale handelsstad. Mede hierdoor werd in de 13de eeuw de stad uitgebreid met een tweede omwallingsmuur waardoor het onderzoeksgebied ingesloten werd binnen de historische stadskern.

Binnen een groot deel van het onderzoeksgebied bevindt zich vanaf 1475 het Alexianen- of cellenbroedersklooster. Dit klooster bleef aanwezig tot aan de ontbinding tijdens de Franse Revolutie waarna het leger de panden in gebruik nam als gevangenis en stalplaats. Vanaf 1841 wordt de site overgenomen door de Broeders van Liefde die er een klooster, school en bejaardenopvang oprichten, zijnde het Sint-Antoniusgesticht. Het geheel bestaat uit verschillende gebouwencomplexen met sporadisch tussenin enkele tuinzones. Vanaf 1920 werd er in het noordoosten een kapel opgericht lang de Oude Gentweg. Deze situatie blijft ongewijzigd tot in het einde van de jaren '70 van de vorige eeuw wanneer er door een gebrek aan parkeergarages en hotelkamers in de binnenstad gestart wordt met de sloop van de gebouwen binnen het onderzoeksgebied, op de voormalige refter van het Sint-Antoniusgesticht na, en gestart wordt met de aanleg van een ondergrondse parkeergarage met bovenop het huidige Novotel. Op basis van een luchtfoto van de afbraak kan waargenomen worden hoe het volledige onderzoeksgebied als werfzone ingenomen werd en vermoedelijk reeds een verstoringslaag kent voor de aanleg van de ondergrondse parkeergarage, het hotel en de verhardingen. Na de bouw van het hotel blijft de situatie onveranderd tot op heden ten dagen.

Voor de aanleg van de ondergrondse parking met een oppervlakte van 4 030 m² en een diepte van 7,7 m-mv in de jaren '80 werden er vier werkputten opgegraven ter hoogte van het voormalige Alexianenklooster. Hierbij werden sporen en vondsten uit de Late en Post-Middeleeuwen teruggevonden toebehorende aan het klooster. Daarnaast werd er ook een 'archeologische laag' aangetroffen waarin 200 scherven aardewerk uit de Bronstijd en 35 lithische artefacten werden aangetroffen. Meteen ten zuidoosten van het onderzoeksgebied en ter hoogte de Stedelijke Academie werden sporen van een podzolbodem teruggevonden die vermoedelijk in verband te brengen zijn met deze 'archeologische laag'. Zo werd er ter hoogte van de Stedelijke Academie eveneens een podzol aangetroffen waarin zich enkele fragmenten handgevormd aardewerk bevonden. Deze podzolbodem doet zich echter slecht sporadisch voor en op een diepte van ca. 2 m-mv.

Op basis van de geomorfologische, historische en archeologische analyse, wordt duidelijk dat het terrein een hoog archeologisch potentieel heeft, zij het niet dat de aanwezig ondergrondse parkeergarage het merendeel van het onderzoeksgebied reeds volledig verstoord heeft. De geplande bodemingrepen, zijnde de uitbreiding en vernieuwing van verhardingen, zijn met een verstoringsdiepte van maximaal 40 cm-mv slechts zeer beperkt van aard.

Op basis van een luchtfoto en archieffoto van bij de aanleg van de parkeergarage en de bestaande gebouwen en verhardingen, kan waargenomen worden hoe het volledige onderzoeksgebied in gebruik is als werfzone. Er kan hierbij veronderstelt worden dat het terrein, voor de start van de aanleg van de gebouwen, deels genivelleerd of opgehoogd werd en daardoor een zekere buffer zal kennen in de vorm van een verstorings- of ophogingspakket. De geplande bodemingrepen van 40 cm-mv, die zich buiten de inplanting van de ondergrondse parkeergarage en buiten de reeds bestaande verhardingen bevinden, zullen door de aanwezigheid van deze lagen geen impact hebben op het bodemarchief.

In een aangrenzend gebied ten zuidoosten van het onderzoeksgebied werd in 2016 een proefsleuvenonderzoek² uitgevoerd in een ingesloten tuinzone, zoals ook het onderzoeksgebied tot in de 18de eeuw steeds uit een ingesloten tuinzone bestond. Het eerste leesbare archeologisch niveau bevond zich op 1,3 m-mv met op een diepte van 2 m-mv lokaal een bewaarde podzolbodem. Er werden tijdens dit proefsleuvenonderzoek geen archeologische sporen aangetroffen. Eenzelfde bodemopbouw kan in de tuinzone binnen het onderzoeksgebied verwacht worden. Hierdoor zouden de geplande bodemingrepen binnen het onderzoeksgebied niet reiken tot het archeologisch niveau waardoor deze *in situ* bewaard blijven.

Daarnaast zijn de bodemingrepen die ingepland zijn buiten de bestaande verhardingen van zeer beperkte ruimtelijke omvang. Het gaat immers vooral om onregelmatige smalle stroken rondom of tussenin bestaande verhardingen. Een archeologisch vooronderzoek in deze zones zou geen ruimtelijk inzicht kunnen bieden op archeologische sporen en de aard of omvang van deze waardoor verder onderzoek in deze zone kostenbaten niet te verantwoorden is.

Het bureauonderzoek toonde aan dat de geplande bodemingrepen geen tot zeer weinig impact op het bodemarchief zullen hebben. De aanwezigheid van een ondergrondse parkeergarage, een hotel, nutsleidingen, een hemelwaterput en omliggende verhardingen hebben reeds voor een grondige verstoring van het bodemarchief gezorgd. De bodemingrepen die ingepland zijn in bestaande groenzones zijn slechts van die beperkte aard in omvang en diepte dat er geen kenniswinst behaald kan worden. Het is dan ook weinig zinvol en kosten-baten niet te verantwoorden om een archeologisch vooronderzoek

² Verwerft 2016.

met ingreep in de bodem ter hoogte van deze zones te adviseren. Op basis van een nabijgelegen proefsleuvenonderzoek zou het eerste archeologisch niveau zich immers op meer dan 130 cm-mv voordoen. Aangezien de werken geen bedreiging vormen, wordt de **vrijgave van het terrein** geadviseerd zonder dat er verder archeologisch vooronderzoek zonder/met ingreep in de bodem zou moeten plaats vinden.

Het terrein kan vrijgegeven worden zonder vervolgonderzoek of zonder bijkomende maatregelen ter bescherming van (afwezige) relevante erfgoed.

Dit ontslaat de aannemer/bouwheer echter niet van zijn verplichtingen.

De aannemer/uitvoerder van de werken is gehouden aan de meldingsplicht van archeologische vondsten. Deze melding van archeologische toevalsvondsten is wettelijk verplicht. De context zit vervat in [artikel 5.1.4](#) van het [Onroenderfgoeddecreet van 12 juli 2013](#).

De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

3 Programma van maatregelen

Vermits een archeologische vooronderzoek niet noodzakelijk is voor het betreffende terrein, dient er geen programma van maatregelen opgesteld te worden. Het volledige projectgebied kan vrijgegeven worden van verder onderzoek.

Ondertekening

TEC nv staat voor een kwaliteitsvolle aflevering van haar resultaten en onderzoeken, onder de voorwaarden zoals overeengekomen met de opdrachtgever. Aangezien TEC nv de informatie, aangeleverd door de opdrachtgever of derden, niet onafhankelijk kan verifiëren dragen deze informatie-leveranciers de verantwoordelijkheid voor de accuraatheid en de volledigheid van hun informatie.

Dit verslag mag niet gereproduceerd worden, behalve in volledige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de auteur.

Dit verslag mag niet vertaald worden, behalve door of in opdracht van Terra Engineering & Consultancy nv.

Voor verdere inlichtingen over voorliggend rapport kunt u contact opnemen met ons kantoor.

Sint-Truiden, 16 februari 2024.

Hoedanigheid	Naam	Handtekening
Auteur + Erkend archeoloog	Alexander Doucet	#SIGN_ADO
Nagelezen en goedgekeurd door + Erkend archeoloog	Ward Decramer	#SIGN_WDC
Teamleader Sint-Truiden	Maarten Dingenen	#SIGN_MDI
Naam van de operationeel verantwoordelijke TEC nv	Stijn Minne	#SIGN_SMI
Naam van de persoon die TEC nv rechtsgeldig kan vertegenwoordigen tegenover derden	Kristof Van Vooren vv LRJ Van Vooren Gedelegeerd Bestuurder	#SIGN_KVV